

NEVROZ – OG'IR RUHIY KASALLIK

Muxtorova Xakikat Karimjonovna

Buxoro davlat tibbiyot instituti

Annotatsiya: Ushbu maqola nevroz psixogen kasalliklar va uni davolash haqidagi yangi usullar, bu psixogen kasalliklar bilan og'rigan bemorlarda bo'ladigan jarayonlar va asoratlari haqida.

Kalit so'zlar: nevroz, psixogen kasalliklar, isteniya, nevrasteniya.

Abstract: This article is about neurotic psychogenic diseases and new methods of its treatment, processes and complications in patients suffering from these psychogenic diseases.

Keywords: neurosis, psychogenic diseases, asthenia, neurasthenia.

Аннотация: Данная статья посвящена невротическим психогенным заболеваниям и новым методам их лечения, процессам и осложнениям у больных, страдающих этими психогенными заболеваниями.

Ключевые слова: неvroз, психогенные заболевания, астения, неврастения.

Nevrotizm - bu g'azab, tashvish, o'zini o'zi anglash, asabiylashish, hissiy beqarorlik va depressiya kabi salbiy ta'sirlarni boshdan kechirish xususiyatidir. Nevrotizm darajasi yuqori bo'lgan odamlar atrof-muhitdagi stressga yomon munosabatda bo'lishadi, oddiy vaziyatlarni tahdid deb talqin qilishadi va kichik umidsizliklarni umidsiz ravishda engib o'tishlari mumkin. Nevrotizm - bu shaxsning eng yaxshi tasdiqlangan va empirik jihatdan tasdiqlangan sohalaridan biri bo'lib, uning irsiyatini, bolalik davridagi o'tmishdoshlarini, hayot davomidagi vaqtinchalik barqarorlikni va universal mavjudligini qo'llab-quvvatlash uchun katta tadqiqotlar mavjud. Nevrotiklik yurak muammolari, immunitetning buzilishi, astma, atopik ekzema, irritabiy ichak sindromi va hatto o'lim xavfining oshishi kabi jismoniy kasalliklarning keng doirasi bilan taqqoslanadi. Nevrotizmning jismoniy muammolar bilan aloqasi to'g'ridan-to'g'ri va bilvositadir, chunki nevrozizm bu holatlarning rivojlanishi uchun zaiflikni, shuningdek, ularning ahamiyatini oshirib yuborishga moyilligini va ularni davolashga samarali javob bermaslikni ta'minlaydi.

Nevrotiklik, shuningdek, hayot sifatining pasayishi bilan bog'liq, jumladan, yomon niyat, haddan tashqari tashvish, kasbdagi muvaffaqiyatsizlik va nikohdan norozilik. Yuqori darajadagi nevroziklik hissiy mashg'ulotlar, charchoq va chalg'itish tufayli ishning yomon ishlashiga yordam beradi. Nevrotizmning jismoniy holatlarga keskin ta'siriga o'xshab, nevrozizmning yuqori darajasi nikoh munosabatlarining haqiqiy buzilishiga olib keladi, shuningdek, bunday his-tuyg'ular uchun ob'ektiv asos bo'lmasa ham, oilaviy norozilikning sub'ektiv tuyg'ulariga olib keladi, bu esa o'z

navbatida shunday bo'lishi mumkin. turmush o'rtog'ining haqiqiy umidsizlik va chekinishi. Nevrotizmning hayotning juda ko'p salbiy oqibatlariga qo'shgan hissasini hisobga olgan holda, umumiy aholiga muntazam tibbiy tashriflar paytida nevrozning klinik jihatdan muhim darajalarini tekshirish tavsiya etilgan. Nevrotizm shaxsiyat haqidagi fundamental tadqiqotlar boshlanganidan beri uzoq vaqtdan beri tan olingan va hatto psixologiyada aniqlangan shaxsning birinchi sohasi bo'lishi mumkin. Uning aqliy va jismoniy disfunktsiyaning juda ko'p turli shakllari uchun markaziy ahamiyatini hisobga olsak, nevroz shaxsiyat, shaxsiyat buzilishi va psixopatologiyaning ustun modellarida namoyon bo'lishi ajablanarli emas. Hozirgi vaqtda psixopatologiya, shaxsiyat buzilishi va shaxsiyatning umumiy omillariga katta qiziqish mavjud. Buzilish va disfunktsiya darajasi (asosan umumiy omillarni aniqlaydi) qayg'u va tashvish darajasi bilan bog'liq bo'lsa, ehtimol, biz nevroz bu farqlarning sezilarli qismini tushuntirishini taklif qilamiz. umumiy omillar.

Nevrozlar psixogen kasalliklardan hisoblanib, kuchi va o'tkirligi kam bo'lgan ruhiy jarohatlovchi vaziyatning uzoq vaqt ta'siri natijasida rivojlanadi. Bu holatlarda odatda, oilaviy-maishiy, ishlab chiqarish va mehnat jamoasidagi kelishmovchiliklar haqida gap ketib, ular hatto har doim ham bemor tomonidan ruhiy jarohatlovchi omil sifatida qabul qilinmaydi. Ruhiy faoliyat buzilishlari chuqurligi nevrozlarda nisbatan kam uchraydi – bu yerda tafakkur, idrok va ongning chuqur buzilishlari kuzatilmaydi, atrofdagilar va o'z holatiga tanqidiy munosabat saqlanib qoladi. Nevroz - bu xayolparastlik yoki gallyutsinatsiyalar emas, balki bezovtalanish bilan bog'liq bo'lgan funktsional ruhiy buzilishlar sinfini anglatadi, bunda xatti-harakatlar ijtimoiy jihatdan maqbul me'yorlardan tashqarida emas. U psixonevroz yoki nevrotik buzilish deb ham ataladi. Nevrotik xatti-harakatlar nevroz yoki nevroz natijasidir. Ushbu sohada tadqiqotlar etishmayotgan bo'lsa-da, Xitoyning Sian shahrida o'tkazilgan bir tadqiqotda har qanday nevrotik kasallik uchun umr bo'yi 10,8% ni tashkil etishi aniqlandi. O'ziga xos fobiyalar (5,7%), obsesif-kompulsiv kasalliklar (3,8%) va ijtimoiy fobiyalar (1,3%) eng keng tarqalgan subtiplardan edi. Nevrotik bo'lish ruhiy kasallikdan ko'ra ko'proq tashvishlanish yoki haddan tashqari o'ylash bilan bog'liq. Shunday bo'lsa-da, yordamsiz, nosog'lom kurash mexanizmlari va yuqori stressli muhit bilan o'ralgan nevrozlar bezovtalik buzilishiga olib kelishi mumkin. Nevrozlar ko'pincha mojaroli vaziyat orqali somatic kasalliklar, qattiq toliqish, boshqa qoshimcha zararli omillar bilan birga yuzaga kelib, ular xastalikning bevosita sababchisi bo'lmasada, kata patogenetik ahamiyatga ega. Shuningdek, ba'zi tug'ma konstitutsion xususiyatlar muhim ahamiyat kasb etadi va ular bir qator shaxslarda nevrotik reaksiyalarning juda ko'p uchraydi, og'irligi va davomiyligini belgilaydi.

Nevrozlar klinikasida asosan vegetative, somatic va effektiv buzilishlar namoyon bo'lib, ular yaqqol xulq-atvor buzilishlarini keltirib chiqarmaydi va davolash nisbatan oson kechadi. Ba'zi holatlarda, ruhiy jarohatlovchi vaziyat yillab davom etganda, nevroz shaxsning nevrotik rivojlanishiga o'tishi mumkin. Nevrozlar nevrasteniya

(holdan toyish va o'ta charchash natijasida nerv sistemasining funksional buzilishi, nevrozning bir turi), isteriya (nerv sistemasining funksional xarakterdagi nerv kasalligi, ruhiy buzilishning shakllaridan biri) va yopishqoq holatlar nevroziga ajratiladi. Nevrasteniya ko'pincha tez toliquvchanlikka moyil, kayfiyati turg'un bo'lgan shaxslarda rivojlanadi. Bu xususiyatlar bunday shaxslarda oddiy holatlarda ham kuzatiladi. Ruhiy jarohatlovchi vaziyat ta'sirida ularda astenik (madorsizlik, umumiy holsizlik) sindrom shaklidagi nevrotik reaksiya yuzaga keladi. Ish qobiliyati hamda ishtaha pasayishi, bosh og'rig'i, uyqusizlik va holsizlik, uyquchanlik kuzatiladi. Bemorlarda diqqat konsentratsiyasi buziladi. Ular tez xafa bo'luvchan, sabrsiz bo'lib qoladilar. Turli vegetativ, jumladan, arterial bosim o'zgaruvchanligi, taxikardiya, ko'p terlash, tremor, ko'pincha jinsiy faoliyatning buzilishi kuzatiladi. Tez toliquvchanlik sababli qo'zg'alish bo'sag'asida yuqori ko'tariladi. Bemorlar qo'zg'aluvchan bo'lib boradilar (qo'zg'aluvchan holsizlik), oson qo'zg'aluvchan, kayfiyatlari tez-tez buzilishiga moyil bo'ladilar. Bu holatda nevrastenianing giperstenik shakli haqida gap ketadi. Agar kasallik klinikasida oldingi o'ringa tez toliquvchanlik, apatiya, bo'shashganlik chiqib qolsa – bu gipostenik shakli deyiladi. Isteriya ko'pincha ruhiy jarohatlovchi vaziyatga reaksiya sifatida isterik psixopatik fe'l-atvor belgilari bo'lgan shaxslarda ham rivojlanadi, ammo patologik xususiyatlari bo'lmagan shaxslarda ham u rivojlanishi mumkin. Nevrozning bu turi ko'pincha ayollarda uchraydi. Isteriya kelib chiqishiga ega bo'lgan buzilishlar – og'riqlar, falajlik, qusish holatlari, spazmlar, ko'rlik, karlik, tutqanoq va boshqalar tashqi ko'rinishi bilan boshqa somatik va ruhiy kasalliklarning simptomlaridan kam farqlanishi mumkin. Ammo bemorlarni batafsil tekshirish vaqtida, ularda xech qanday organik buzilishlar aniqlanmaydi. Ba'zida ruhiy jarohatlovchi vaziyat mazmunining u yoki bu isterik belgilar bilan bog'liqligini ko'rish mumkin, ayniqsa kasallik simptomi bemor kechinmalari bilan bog'liq holda namoyon bo'lganda kuzatiladi. Lokal buzilishlarga bog'liq bo'lmagan holda isteriyali barcha bemorlar fe'l-atvorida kayfiyatning o'zgaruvchanligi, effektlarga moyillik, namoyishkorlik xos. Ular har qanday vositalar: tashqi ko'rinishlari, so'zlashishda o'zini tutishlari, nigohlari, odatlari bilan o'zini atrofdagilar diqqat markaziga qo'yishga intiladilar. Shuningdek, ularning o'zlarini yuqori baholashlari, boshqalarga o'xshamasliklarini ko'z-ko'z qilish xudbinligidan dalolat beradi. Shu bilan birga bemorlar o'ta ishonuvchan, taqlid qilishga moyildirlar. Ko'pincha isteriyada tutqanoq xurujlari kuzatiladi va ular epileptik tutqanoqlarni eslatadi. Ammo bu kasallikning boshqa belgilari kabi, epileptik tutqanoqlardan farqlanib, mojaroli vaziyatda yoki bemorga uni eslatilganda yuzaga keladi. Bemorlar o'z xatti-harakatlarini ma'lum darajada idora etish qobiliyatlarini saqlab qoladilar.

Xulosa nevroz va shu turdagi boshqa psixogen kasalliklarni oldingi olishimiz kerak albatta bu uchun aholi orasida sog'lom turmush tarzini yo'lga qoyishimiz, oilada hamisha tinchlik bo'lishini imkon qadar targib qilishimiz kerak. Chunki Atrof

muhitgina emas balki atrofimizdagi insonlar xam binning nerv sistemamizga sezilarli ta'sir kor

REFERENCES

1. Foziyev E. "Umumiy psixologiya" 1-kitob, Toshkent, 2004
2. M.G.Davletshin. «Umumiy psixologiya», Toshkent, 2002. 3. Нарметова, Ю. (2022). Психосоматик беморларда эмоционал–невротик бузилишлари ва уларга психологик ёрдам кўрсатишнинг ўзига хослиги. Общество и инновации, 3(2/S), 64-71.
4. Мелибаева, Р. (2021). Тиббий психодиагностиканинг методологик муаммолари.
5. Fayzulla og'li, U. B., & Ikromjon o'g'li, I. M. (2023). BO'LAJAK TIBBIYOT XODIMLARINI KASBGA TAYYORLASHDA PSIXOLOGIK TA'SIR USLUBLARINI O'RGATISHNING O'ZIGA XOSLIGI. Scientific Impulse, 1(8), 831-834.
6. Vohidjon, O. (2023). TIBBIYOT XODIMINING BEMORLARGA SO'Z ORQALI TA'SIR KO'RSATISHI. Scientific Impulse, 1(8), 827-830.
7. Baxtiyarovna, S. D. (2023). ART-TERAPEVTIK USULLARNI TIBBIYOTDA QO'LLASHNING HOS JIHATLARI. Scientific Impulse, 1(8), 781-787.
8. Nazarova, Z. (2023). ILK FARZAND KO'RGAN AYOLLARDA SHAXSLARARO MUNOSABATLARNING IJTIMOIIY PSIXOLOGIK HUSUSIYATLARI.
9. Raxmatjonqizi, N. (2023). KASALLIKKA MUNOSABAT TIPLARI VA ULARNING TAHLILI. Scientific Impulse, 1(6), 439-443.
10. Raxmatjonqizi, N. (2023). PSIXOLOGIKYETUKLIKNINGIJTIMOIYPSIXOLOGIKOMILLARI. Scientific Impulse, 1(6), 436-438.
11. Raximova Roxat Boysoatovna, Raxmiddinova Durdona Tolib qizi, & Ibragimova Nilufar Yuldoshali qizi. (2023). BOLALARDA PSIXOLOGIK TRAVMALARNING KELIB CHIQISH SABABLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI. Scientific Impulse, 1(8), 417–420
12. Raximova Roxat Boysoatovna, Jo'rayeva Muazzam Bahriddinovna, & Abduvohidova Sayyora Sherzod qizi. (2023). O'QITUVCHINING PEDAGOGIK QOBILIYATLARINI SHAKLLANTIRISH. KASBIY FAOLIYATDA NUTQ MADANIYATI VA NOTIQLIK SAN'ATI. Scientific Impulse, 1(8), 413–416
13. Raximova Roxat Boysoatovna, & Sodiqov Og'abek Zokir o'g'li. (2023). TA'LIM SOHASIDAGI DAVLAT SIYOSATINING TAMOIYILLARI.AMALGA OSHIRLAYOTGAN ISLOHATLAR. Scientific Impulse, 1(8), 409–412.
14. Karakulova, U., Rashidova, G., & Raxmatullayeva, M. (2023). DEVIANT XULQ-ATVOR RIVOJLANISHIDA OILAVIY MUNOSABATLARNING TA'SIRI. Журнал Педагогики и психологии в современном образовании, 3(1).
15. Zakirovich, Djumanov Sherali. "TALABALARDA KOMMUNIKATIV QOBILIYATLARNI SHAKLLANTIRISH TEXNOLOGIYALARI." International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research (2022): 543-545.
16. Djumanov S. TALABALARDA KOMMUNIKATIV QOBILIYATLARINI SHAKLLANTIRISH MUAMMOSIGA YONDASHUVLAR VA TUSHUNCHALAR //Журнал Педагогики и психологии в современном образовании. – 2023. – Т. 3. – №. 1.
17. Abduvakilovna, K. U., & Xusanovna, R. X. (2022). O'SMIRLARDA DEVIANT XULQ-ATVOR SHAKLLANISHIGA OILAVIY NIZOLARNING TA'SIRI. Journal of new century innovations, 19(2), 91-94.
18. Abduvakilovna, K. U., & Baxriddin o'g'li, X. J. (2022). O'SMIRLARDA SALBIY XULQ-ATVOR NAMOYON BO'LISHINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI. Journal of new century innovations, 19(2), 87-90.

19. Рашидович , Б. Т. . (2022). ПОНЯТИЯ НЕВРОЗА В ПСИХОЛОГИИ И ИХ ИНТЕРПРЕТАЦИЯ. INTEGRATION OF SCIENCE, EDUCATION AND PRACTICE. SCIENTIFIC-METHODICAL JOURNAL, 3(3), 90–93.
20. Bekmirov, T. (2021). НЕВРОЗ-ЗАБОЛЕВАНИЕ. ЧТО НАМ НУЖНО ЗНАТЬ О НЕМ.
21. Бекмиров, Т. Р. (2022). ЎСМИРЛАРДАГИ ИНКИРОЗ ДАВРИ ВА НЕВРОЗ ҲОЛАТЛАРИНИНГ ПСИХОЛОГИК ХУСУСИЯТЛАРИ. INTEGRATION OF SCIENCE, EDUCATION AND PRACTICE. SCIENTIFIC-METHODICAL JOURNAL, 3(3), 120-126.
22. НК Mukhtorova, NB Mukhamadieva, UT Rustamov The American Journal of Medical Sciences and Pharmaceutical Research 2 (12 ...2020
23. Истамов М. Б. . (2023). НОВЫЕ ПОДХОДЫ И СОВРЕМЕННЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В ОБЛАСТИ ПСИХИАТРИИ. БОШҚАРУВ ВА ЭТИКА ҚОЙДАЛАРИ ОНЛАЙН ИЛМИЙ ЖУРНАЛИ, 3(11), 19-24. <http://sciencebox.uz/index.php/sjeg/article/view/8633>
24. MB Istamov. . (2023). NEW APPROACHES AND CURRENT RESEARCH IN THE FIELD OF PSYCHIATRY , BOSHQARUV VA ETIKA QOIDALARI ONLAYN ILMIY JURNALI: BOSHQARUV VA ETIKA QOIDALARI ONLAYN ILMIY JURNALI Vol. 3 No. (11), 13-18. <http://sciencebox.uz/index.php/sjeg/article/view/8633>
25. IM Bahodirovich. . (2023). SHAXS XUSUSIYATI PATOLOGICAL O'SMIRLARDA RUHIY FAOL MODDALAR SUISTEMOL XUSUSIYATLARI. BOSHQARUV VA ETIKA QOIDALARI ONLAYN ILMIY, 3(8), 5-8. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=O6jdxvsAAAAJ&citation_for_view=O6jdxvsAAAAJ:qjMakFHDy7sC
26. IM Bahodirovich. . (2023). XURUJSIMON SHIZOFRENIYA REMISIYASIDA DEPRESSIYA KLINIKASI VA DAVOLASH. IJTIMOY FANLARDA INNOVASIYA ONLAYN ILMIY, 3(6), 94-97. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=O6jdxvsAAAAJ&citation_for_view=O6jdxvsAAи AAJ:2osOgNQ5qMEC
27. ХК Мухтарова, М Б Истамов. . (2023). Актуальные Задачи Современной Судебной Психиатрии. Исследовательский журнал исследований травмы и инвалидности, 2(6), 187-193. <http://journals.academiczone.net/index.php/rjtds/article/view/1034>
28. Х.К., М. ., & М.Б., И. . (2023). ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНОЙ ИЗОЛЯЦИИ ПАЦИЕНТОВ ПРИ ШИЗОФРЕНИИ . Исследовательский журнал исследований травмы и инвалидности, 2(5), 206–209. <http://journals.academiczone.net/index.php/rjtds/article/view/908>
29. Rustamov U.T, Tilavov M.T., Karimova S.SH, Istamov M.B, & Jo'raev Sh.J. (2023). Specific Characteristics And Prevalence of Mental Disorders in Oncological Diseases of The Lung And Gastrointestinal Tract. Journal of Advanced Zoology, 44(S4), 141–145. <https://doi.org/10.17762/jaz.v44iS4.2345>
30. Истамов Мирмухсинжон Баходирович. Vol. 49 (2024): Miasto Przyszłości Алкогольный Фактор В Криминальной Агрессии При Психопатологических Расстройствах